

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18. Fylke: Nord-Trøndelag
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Fleire herad
 Emne: Julehalv (Tilleggssvar) Bygdelag:
 Oppskr. av: Esdismund Lerem Gard:
 (adresse): Saks høg. G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):
 Etter fleire heimels menn.

SVAR

"Någon föreställning om att de döda skulle komma hem på julekvällen har ej kunnat spåras. Halv på golvet, som naturligtvis sammanhängde med den nämnda föreställningen, är okänt bruk. Gårdsfolket låg i sina sängar med lika gott samvete som amars.

(K.O. Nordren i brev 1951)
 (Norderö i Gästland.)

"Det vart borti inn på golvet halv. Han skulle liggja til tredjedagen."
 (Hjördis Sesseng, Selbø.)

Når dei hadde fått golva reine, strødde dei på finhakka eine, så det skulle bli rein og frisk luft i romma til jule. (Jens Halset, Klebu (72 år) (1947))

Dei bar inn halv og hadde ut over golvet julekvelden. Dei stakk barkvistar eller eine borti småddåfara og sprekkane i tønna veggane. Og så hengde dei opp halvkroner. Dei kalla dei "uroa", for dei hong aldri uto. (Petra Fagerli, Nord-Trøya)

9535

74.
betalt
15/5.54

2
Så drog dei halmen inn på gobrevet,
og den låg dei på julematte.

(Reidun Mikk Spongdal Byneset.)

Det vart pynta i stova. Om ikkje
med anna, så med lang halmen på
golvet. (Anders Halten, Rissa).

Dei strødde eine eller bar på
golvet julekvelden, og skifta ny halmen
i bonstrane. (Per M. Stordal, Vefsn).

"Julekvelden fekk tenarane leika
seg i halmen på golvet. Dei fann på
mange slag leikar, til dømes å sitja
på eit kjevele og tre tråden i våla."

(Ola O. Wist, Fuderoi).

"Julekvelden finkalta dei bar
og hadde på golvet. Det var gjerne
húsmeierne sin jobb. Andre bar
inn halmen julekvelden, og han
vart liggjande til tjugandagen.
Tjugandagen vart jula bori ut.
Hadde dei pynta noko til jule, så
matte det og berast ut da."

(Håkon Kwam, Fuderoi)

"Kvar Sjürsmessdag vart det skifta
halmen i bonstrane. Dei bar inn
halmen og hadde på golvet. Det skulle
forestille stallen og krubba som
Jesus vart fødd i. Juledagsmorgonen
bar dei ut halmen."

(Karoline Heggås Fuderoi)

Dei bytta halmen i bonstrane og
la mytt, reint vår på handdynene.
Det var ikkje vanleg med slikt
elles, men til jule skulle no alt vera
så gallant." (Jon Tronstad, Fuderoi)

„Dei bar inn halum dersom borua vart trøytt; for ingen skulle vera i seng juleatta.“ (Karoline Heggås Fuderøy) 12

„Dei hadde halum på golvet julekvelden. For det meste bar dei ut halmen juledagen.“ (Aune Marie Kol Fuderøy) 13

„Jula vara til fjirauddagen. Da jaga dei ut jula med limar.“ (Aune Marie Kol Fuderøy) 14

„Dei hadde ny halum i alle senger til jul og dei brukte halum på golvet julekvelden. Julehalmen hadde dei inne til det vart örkeji (kvardag) på nyåret.“ (Margittefsås, Fuderøy) 15

„Det vart lagt ny halum på golvet, men først vart golvet skúra med sand.“ (Olav Sannan Fuderøy) 16

„Bar eller halum var det litt ymis med. Det vart samantrakt juledagsmorgonen.“ (Jens Hers, Fuderøy) 17

„Veggane vaska dei med bartuer, og så halda dei bar på golvet. Det skulle og vera ny halum i bonstrane til jul.“ (Fager Anna Aunstad, Røra) 18

„Stua vart pynta med bar på golvet. Baret skulle vera ekstra fint og finhakka, og lausmelet skulle vera utorsela (Anton Ystgård, Røra) 19

„Det var ikkje anna enn kvit-skúra golv, og dei bar inn hakka sine og strødde på golvet. Dei pynta veggane med grønt.“ (Jon Ellingsen, Røra) 20

„Å strø hakka eise på golvet i dagleg stua var vanleg, ikkje berre i jula, men på søndagar året rundt.“
(Martin Øren, Leksvik.)

„Dei strødde eise på golvet. Veggane pynta dei med granbar. Elles hengde dei opp åkle på veggane.“

(Johan Ånman, Sparbu)

„Til jül skulle det byttast halin i alle senger og det skulle vera reine sengklede på alle senger.“

(Fugeborg Hove, Sparbu)

„Datt det ned noko attmed julekvelds-bordet, skulle dei ikkje ta det opp.“

(Fugeborg Hove, Sparbu).

„På golvet hadde dei halin eller bar.“ (Grete Skurdal, Sparbu).

„Det vart hakka bar på golvet til jül. Det vart og pynta med mange leta ty. Omkring lampene vart det og pynta. Det vart og pynta i kvartrom i huset. Tenarane pynta på kvar sitt rom.“

„I fjøset vart det og pynta. Der det var rom til det, sette dei ut juletre i fjøset. Eit tre utan noko pynt.“

(Morten Susegg Hemning)

„Dei døde gjøtta garden om natta, men dei låg på låven.“ (Morten Susegg Hemning)

„Funi stua vart det pynta og gjort i stand på alle vis. Golvet vart overstrødd med bar eller halin.“

(Kourad Hagen Egge)

Kornorakelet: 5.

„Den første som kom opp juledags-
morgonen, skulle leita etter korn
under bordet. Men ein måtte
gjera det før dei andre kom opp,
og ein måtte ikkje ha sagt woko
før ein tok til med leitinga. Fann
ein eit byggkorn, skulle det bli
riktig godt år; fann ein hager-
korn skulle året bli litt smalare.
(kleinare). Det var dårleg merke om
ein ikkje woko korn fann.”

(Jens Ness, Fudring)

„Han far fortald: „Kjerringa og a
vakua tile en juledagsmærra. Vi
låg ei storm, men vi ha itj suakkas
med. Da høre vi woka merkele.
Det wa nå styr bort på golvi. Det
hörtdest ut som det vart sli komu
üttu i halvtymmal ni en sekk.
F storm atte sa kjerringa: „Hi dū
hörd nå dū?” „Ja, sa a, a låg da
og hörd på at det wa aldeles som det
vart sli üttu i halvtymmal og
ti en sekk.” „Ja, men akkurat det
samma syntes a a hörd, sa kjer-
ringa. Dem merka se denne, og
året atte vart eit ualmindede godt
år.” (Jens Ness, Fudring).

„No, unga, må di sjå atti om di fimm
komu poun bordi, sa gjerru en far åt oss.
„Kom, sa vi.” „Vi fimm da vel itj komu poun
bordi?” „Ja, fimm dotk itj komu, sa
weit vi koller året bli, sa en far.

(Laura Rotvoll, Fudring)

29

30

31

9535

„För vi gjekk og la oss om kveld'n, 32
feia vi golvet i kjøkenet godt. Når vi
da stod opp neste morgon, bar det
til å leite etter korn. Hadde da visse
bort i inn korn og lagt under bordet,
vart det godt-år.

(Johanne Johansen, Vatnabygdi Fauske, Nord.) 33

„Nyårskvelden såg dei under
bordet etter korn. Dersom dei fann
korn og det var stort og fint, skulle
det bli „kronår“ og omvendt.

(Jon Tronstad, Fuderoyg)

„Dei leita etter korn juldagsmorgonen. 34
Dersom dei fann smalt korn, vart
det dårleg år, men var det runde
og fyllt, vart det godt år.

(Karoline Heggås, Fuderoyg). 35

„Dersom dei fann korn i julkalder-
en, skulle det bli godt år, men fann
dei tomkorn vart det dårleg år“.

(Anders Håugum, Fuderoyg).

„Juldagsmorgonen såg dei etter om 36
det fann korn under bordet. Fann
dei mange korn, var det teikn på
godt år“. (Hans Melhus, Fuderoyg)

„Juldagsmorgonen leitte dei etter om 37
dei fann nok korn der nokon hadde
seti. Fann dei korn, tydde det lykke“.

(Jon. P. Salberg, Røra.)

„Juldagsmorgonen såg dei etter om 38
det var nok korn under bordet. Fann
dei eit som var lite mata, var det
merke på dårleg år og omvendt“

(Eileng Bjerkaw, Sandvollan)

„Nyårs morgonen leita dei etter korn under bordet. Der som dei fann korn og det var tjukt og stort vart det godt år. Var det tynt og magert, vart det dårleg år“ (Alava Gipling, Verran).

39

„Juledags morgonen leita dei etter korn under bordet“

40

(John Prsjödal, Verran.)

„Der som dei fann lett korn under bordet juledags morgonen, skulle det bli dårleg år. Men fann dei slukkeleg korn, skulle året bli godt.“

41

(Karoline Bogeberg, Lelsovik).

„Ein skulle sjå etter korn under bordet juledags morgonen. Av det kunne ein sjå korleis året vart.“ (Jon Brausegg, Sparbu)

42

„Dei leita etter korn juledags morgonen, og fann dei nokke vart det godt år.“ (Marie Elnan, Sparbu).

43

„Juledags morgonen sopra dei av golvet alt boret, og dei leita vel om dei fann korn under bordet. Den som fann korn vart luttuleg, for det skulle gå han vel i året som kom. Fann dei korn, var det meske på godt år.“ (Åshild Salberg, Sparbu).

44

„Medan ein sat og åt, snatte ingen sjå under bordet, for da kom det ikkje nokke korn dit til juledags morgonen. Om juledags morgonen var det og sjå etter om det hadde komi nokke korn under bordet. Var det komi korn, så var det nokre av naboane som hadde

45

vari der med det. Så var det om kornet var stort, for da vart det godt kornår. Var det eit lite korn, vart det eit dårleg år. (Tungeborg Hove, Sparte).

„Juledagsmorgonen låg alle og rota på golvet og leita etter korn. Fann dei eit korn under bordet, så var det teikna på godt år. Var det eit byggkorn dei fann, laut dei så mykje korn neste år. Var det eit hagerkorn, laut dei så mest hager.

(Olava Lovvik, Sparte).

„Fann dei korn under bordet juledagsmorgonen, teikna det til godt år.“ (Josef Okstad, Hemning).

„Det skulle undersøkjast i halmen om det fanns noko korn. Fann dei eit fullmoa korn, vart det bra korn neste år, fann dei derimot eit iunturka og lite korn, var det merke på dårleg kornår.“

(Konrad Hagen, Egge)

„Når dei kom opp juledagsmorgonen, leitte dei etter korn under bordet. Fann dei korn med stor merg i, så kom det til å bli godt år. Men fann dei dårleg korn, kom det til å bli dårleg år. (Åge Hatlinghus, Kvam).

„Juledagsmorgonen såg dei etter om det låg korn under bordet, og om det var liten eller stor merg i det. Var det liten merg, vart det dårleg år, men var det stor merg, vart det godt år.“ (Anne Tørfang, Felling).

46

47

48

49

50

Register til Gudmund Leren tilleg til nr.18:

Julehalm til 3.dagen .2,
Hakket einer til jul. 3 bar 7
Halm og kvister, halmkrone 4, 6
Halm sove i julenatten 5.

~~KAKKXAXGXXKXK~~

Skifte halm i bolstran 7, 11a, 18, 23 10

Juleleik i halmen 8

Halm til 20.dagen 9

Halm-Jesus Inderøy 11

Ingen i seng jula 12

Jage julen med limar 14

Halm på golvet 16

~~Pynte veggane med grønt 20, 22~~

Fjøs pyntet var det rum juletre (uten pynt) Henning. Sparbu 27.

De døde ligger på låven 27

Konorakel 29-

Korn julehalm 48

9
A
Avskrift

Gudmund Leren. Material om jul, lånt 29/3 1954.

Julvask. Dei vaskar ikkje så ofte før i tida, men til jul hadde dei storvask til gagns. I gamle ~~gævdagar~~ dagar fanns ikkje måling, alt var trekvitt. Golv og vegger vart kritskura. Julekvelden måtte golvet vera snøkvitt, så det skein i det. 51

Den vaske i stuen, kjøkeni, i gangom og på loftom. Dem vaksa sall'n og all greia. Gölva mått vårrå kvitskura (Beitstad). 52

Rondvaksa mått det, å det te gangs. All teng i eit hus va i den ti'u må umåla, å da vart e skura så det va snøkvitt kor'u såg. (Bangdal) 53

I frå gammel tid va skikkjen den at te jul skoll e vårrå reint og fint all stass på gåla. Dem vaska å skura, både tak, veggji, å gölv, så det neten skein. Inderøy. 54

Dem rondvaska kökene å stu, og hves det var god ver, oppå loftom. Men itj hves set var kalt for da fraus e på. De va itj onna på loftom da, som det e no. (Verdal). 55

Det mått itj finnas nå rom der det it' va omflidd te jul, for elles kom småkallan dit. Beitstad. 56

Det va itj berre kvinnfolkja som vaska te jul. Karan mått' å hjölp te. Kvart röm mått vaskas å skuras så det var skinanes reint. Föst gjord dem se ferdi med vasken i stu'n, å så tøk dem fatt på fjös og stall. Der mått det å vårrå reint og fint, for va det itj det, så treivs itj n nissan o væ itj dem i gååa så vart itj jula heldi. Sparbu. 57

Vaskinga bynt når vi va ferdi me' det meir, 3-4- dåggå ferre jul. E kann itj hus vi vaska i uthusom, men hu mor sa at da hu va heim' vaska dem både fjös og stall. Inderøy. 58

Dem begynt å vask' i god tid förri jul, fer dem skull vask all stass, te og med i uthusom. Hegra. 59

Dem begynt å vask en 3 vekka ferre jul. Dem vaks all' stads in, og båsa og gala, huttuån å krubbån i fjös og stall. Röra. 60

Vi bynt me vaskinga en 4-5 dåggå ferre jul. Vi vaksa föst å fremst i stuhusom, og så stabbur, fjös og stall. Inderøy. 61

Dem skura med bartu som dem bruka å sett foten oppå, og så skura dem bortover golvet. Beitstad. 62

Strö småhakka bar, på det skurde golvet. Namdalseid. 63

Julehalmen. Når golvet gullande reit strödde dei på halm. I seinare tid hakka bar eller eine. Enda bruk på W.C. 64

Pynting: me eini og bar, og dem hakka bar å ha på gölve atte dem ha skura. Og så va det brukele å ha kristtorn oppfer dörom i jul'n. Öysletta. 65

Det va pynta me' furru og bar både i fjös og stall. Verdal. 66

Dem tok hekskosta tå björkjén og hent'ni fjös og stall te jul, ferat itj hekksa skoll kommå dit (Inderøy). 67

Dem ha luvris i stu'n. Karl Braset Sparbu.... 68

Fer å pynt' konn dem hang opp eit kvitt lakan ovafor langboti. Snåsa. 69

Dem brukt tedels å klister tegninger på veggjin Verdal. 70

tois for tois? Hvis uddraget er det samme som i det første

har det på slut med det?

De skærs endog i tillid på grund af

tværs?

(c) Blide fortællere om et bestemt emne, som de

minimale i sandhed. De fortæller en historie om det

pløining i gamle dage?

Brakte en på pløie om hesten bare for bestemt udsed i eks.

hvete og poteter?

Pløiet man en høstpløiet skær om igen for en sæd?

Skulle en pløie for i en eller to datum på den?

Kjerner en til en arbejdsdag skulle begynde i nyårene og

voksende dag?

Har en høst nok om at en skulle stille en teig (teig) på

fastende hjerte?

Beste en fadervej eller en anden bønn for en begynde på pløie?

Gjorde en alene nok for en markens begyndelsen av pløin-

ingen? Var det husstanden som styrede pløien når en begynde

arbejdet?

Har en høst denne eller tilhørende overleveringer: "At den

første huse som pløies om væren, teges lidt førskuld, der

lægges på stuegulvet under sengen, det er et middel mot

lopper" (Sandm.)?

Pløide en skæren en eller to gange om våren (einveim eller

tvæim)?

Huere en alene eller tilhørende overleveringer: "Det hende

stundom at det ikke teig pløien til. På træde det pløien

var forjort. Når høsten under pløiningen stogse og ikke

villie på længer, for her (en bestemt menn) alltid fram

tilkæmningen og skær kore i første kretser høsten".?

"De som under pløiningen bliver af hænderne slået sit hest-

skær, skal bede med sin pløiesvæ, og hvis den, som pløier

ved et sådant tilfælde kommer hovedkuden over pløien, or det

of roen på en snart forpassende hest". (Sogn og Fjord. Bid.)?

(9) De glædesalen pløie med eller lægt på forde?

(10) Gjorde folk forde høst skæren for de sædde, eller tok

de teig for teig? Havde kiste de alene teig (teig, fene osv.)?

Midt på høsten med hest, hest, hest, and eller pløie?

De skæren senere kjetpet til eks. med skærull? (Husk

de stedlige navn og former på nedskrivning).

Gudmund Leren Material jul lånt 29/3 1954.

Dem pynta med granbar i stu'n. Björnör.

71

Kristtorn vart hegt opp i døra. Verdal.

72

ans 6

73 kørner 20. des

74. kørner

75 Lyabir Kinder -
Hørshollen.

tois for teigt? Hvor ufarø dette erholdet? Kan en sids fest

har det ble slutt med dette?

Die skeren er det og i tiffelle ble det gjort på kryss og

tværet?

c) Blide fortællere og skilser et hestpløjning bare var st-

minneris i endaktis jord. Hve fortæller en hos Dem om hest-

pløjning i gamle dage?

Brakte en s pløje om høsten bare for bestemt utsed f.eks.

hvete og poteter?

Pløjet man en hestpløjet sker om igjen for en sådd?

Skulle en pløje for f.eks. eller hva datum ble nevnt?

Kjennor en til en vårenpløjet skulle begynne i nymåne og

voksende dag?

Har en hørt noe om at en skulle stille en teigt (teie) på

fastende hjerte?

Beste en fedorvat eller en annen bønn for en begynne s pløje?

gjorde en allers noe for s markere begynnelsen av pløyn-

ingen? Var det huskelsen som styrte pløgen når en begynne

arbeidet?

Har en hørt denne eller liknende overleveringer: "At den

første lurs som pløtes om våren, teges lidt ferak vult, der

lægges på stingsulvet under sangen, det er et middel mot

Lopper" (Sandm.)?

Pløje en skeren en eller to ganger om våren (einvarm eller

tvivarm)?

Hsker en slike eller liknende overleveringer: "Det hende

stundom at det ikke tekt pløgen til. Da truddes det pløgen

var forgjort. Når høsten under pløynngen stogge og ikke

villie gå lenger, tok man (en bestemt mann) alltid fram

slikoktaven og sker kore i første krenfor høsten".?

"Do som under pløynngen pløter at hønderne slæset sit hest-

skop, skal bøds med sin pløtesvæ, og hvis den, som pløter

ved et sådant tilfælde kommer hovedkudis over pløven, or det

ot løge på en snart forestående Død". (Sogn og Fjord. Bid.)?

9) Die gjødelsen pløyd med eller lægt på jorden?

10) Gjorde folk fordig høte skeren for de sådde, eller tok

de teigt for teigt? Hve teigte de slike teigten (teit, fere osv.)?

Myldat de kornet med med gress, rive, henv, ard eller pløgt?

Die skeren senere kløppet til f.eks. med skennull? (Husk

de stedlige navn og former på nedskapene).

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18. Fylke: Nord-Trøndelag
 Tilleggsspørsmål nr. Tilleggssvar. Mail 9. 84. Herad: Fleire herad.
 Emne: Julehalmen Bygdelag:
 Oppskr. av: Gudmund Leren Gard:
 (adresse): Salstraug G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Nei.*

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Etter fleire heimsmenn.

SVAR

„Kvinnfolka vaska fjøset og karane staller. F fjøset pynta dei med granbar over dørene og vindauge, og på golvet la dei nokre bartiler.“

(Hedne Leren, Beitstad) 76

„F bonstrane hadde dei ny halme“

(Åge Melhus, Beitstad) 77

„Før i tidu skulle det vaskast rundt alle stader, i fjøset like så vel som andre stader. Det vart teki inn bartilstar og pynta med i klunga stua og i utbuisa.“ (Marit Paasche, Spiltum). 78

„Det var brukelig å hakte bar eller rappa sine og strø på golvet når det var reinvaska julekvelden kom til andre helger. Golva var ikkje måla, men vart sandsteira med ei bartil som vaskaren trødde på og drivt att og fram med foten. Same golv var så slitte at det var høge kvistkular på dei.“ (K. m. Elda, Mundalsvi) 79

„Julekvelden hadde dei fintrakta granbar på golvet. Ny halme i bonstrane hadde dei til kvar jule.“ (Karen Strand, Suåra). 80

81

„Det vart lagt halum utover heile stov-
golvet julekvelden. (Marie Lindnes, Suåsa).

82

„Senghalum vart det bytta i kvar
ei seng, og til júl vart fellane skifta
med julefellane“ (Karen Mona, Suåsa).

83

„Sengklea og halum skulle byttast
i sengene. Det var fellar og rughulm
dei brukte i sengene den tid.

(Fugebjörg Aspnæs, Suåsa)

84

„Julekvelden vart stova pynta
med bar alle stader. Det vart sett
ei juletre midt på golvet, og strødd
hakka bar omkring“ (Karen Myrvold, Beitstad).

85

„Når dei var ferdige med å eta
julekvelden, skulle dei ikkje ta noko
av bordet. Det som var att, skulle
missane ha.“ (Karen Myrvold, Beitstad)

86

„Stuene var helst pynta med
bar av sine og gran, og golva
vart strødde med hakka bar, så det
var ei frisk og fin lukt i stue.“

(Julie Staven, Namdalsid)

87

„Stua vart pynta med sine, og
oppå den stakk dei små, måla visitt-
kort (?). Hadde dei skoti nokon fugl
til júl, skulle veugjene og skylen
setjast på veggen i stua som vegg-
pyrd. På golvet brukte dei fillematter.

(Ole Berre, Baugdalen)

88

„Stua vart pynta med sine og
bar, og dei hakka bar og sine og strødde
på golvet etter dei hadde skura det.

„Og så var det brukt å ha beristorn
oppom dørene i jula. (Olea Storvinn, Pysletta
i Øvestalla)

„Julekvelden vart det kvit skúra golvet
stródd med bar. Ein og annan bar-
kvisten vart stúkki mellom stokkaue
i veggene og i Pá bordet vart det lagt
ein stor, kvit dúte. Oppá den stas
jüllösa. (Einar Músin, Verdal.)

89

„Veggene ble sopt reine for stóv
og så pyntet med granbar som ble
púttit i máddáfara”

90

(Petra Bye, Vinne i Verdal.)

„F kjerka juledagen var det
pynta med fintrákka bar på golvet.”

91

(Telle Nestgård, Slogu)

„Det skulle skiftastast halum i alle
sengene til júl. Dei hadde ikkje ein-
gong boustrar, dei la halumen laus
med i senga. Alle brukte å slifte
skinnfellar julekvelden.

92

(Ola Bamberg, Levanger)

Det var skitek og brúk å leita under
bordet etter korn juldagsmorgonen, og
alltid fann dei korn. Var det fint korn
kom det godår, men fann dei dårleg
korn, vart det „slåpår” eller „stokår”.

93

(Nikoline Myhr, Slogu)

„Golvá skúra dei med sand, og
så kiva dem på sundhácka bar og
sind. (Ole Viktil, Frosta)

94

„Nyårsnatta stródde dei halum på
kjökken golvet og alle låg der. Når
dei så bar út halumen, leita dei
etter korn, og fann dei korn, vart
det godt kornår komande år.”

95

(Jon L. Wiken, Frosta.)

Etter at julehalmen var boren ut siste dagen i året, skulle ein leita i Stua, helst under bordet, for å sjå etter om ein fann nokre korn som hadde vorte liggjande att etter halmen. Fann ein eit eller fleire mogne byggkorn, vart det godt år, fann ein eit korn eller dårleg korn, vart det kleinar. (Peder Brøndbo, Høylandet i Hamdal).

96

« Juledagsmorgonen vart det alltid leita etter korn, fann dei korn under bordet, skulle det bli godt år.

97

(Olvine Holvik, Fosnes)

« Stua var pynta med hakka bar på golvet, juletre var ikkje brukelig den tid. Somme bruka halme. Halmen kasta dei i ei berå, og iungane rota som regel i han. Det hende mange gonger at dei sovna i halmedungen.

98

(Anna Andreassen, Leksa)

« Dersom det låg korn under bordet juledagsmorgonen, skulle det bli godt år. (Johann Helms, Helgådalen)

99

« Dei leita etter korn under bordet nyårsdagsmorgonen.

100

(Sigrun H. Rygg, Søl i Verdal)

« Hakka halme var mest brukelig på golvet (Hanna Linnau, Verdal).

104

« Fann dei korn under bordet juledagsmorgonen, vart det kronår.

102

(Louise Buius, Verdal)

Stua var fint pynta med kvit duk på bordet, og på det hvite golvet kunne dei somtis ha opphakka bar, ikkje halme.

103

(Erling Myhr, Verdal)

„Dersom dei fann korn under bordet
juledagsmorgonen, vart det godt år.“
(Fugebr. Steinkjer, Suåsa)

104

„Dersom ein slo vater i eit sølvstæip
og det vart mykje perler oppover
stæipet, vart det godt år.“

105

„Dersom det datt ned nokke mesau
dei kat og åt, kom det framaude.“
(Fugebr. Steinkjer, Suåsa)

106

Det var vanleg å leite etter korn
under bordet juledagsmorgonen. Fann
dei eitt som var stort og fint, vart
det eit godt år. Fann dei ingenting
vart året dårleg. (Marie Lindnes, Suåsa)

~~Langhatten vart s.~~ Fuguen måtte
sjå under bordet julekvelden. Fann
ein korn under bordet juledags-
morgonen, vart året godt. (Karin Moun, Suåsa)

107

107.

„Julekvelden skulle det hakkast
riktig fint bar som skulle strøast ut
over det kvitskura golvet. Eg har høyrst
fortalt at dei langt attende i tida
brukt halu på golvet julekvelden,
men det har ikkje vori brukt i mi
tid.“ (Cirianna Moun, Suåsa)

109

„Det vart leitt etter korn under bordet
juledagsmorgonen, og fann ein nokke var
det teken på godt år.“ (Cirianna Moun, Suåsa)

„Fjula trøydde dei tida med ymse
juleleika. Det var „Pinn' lejonbliggju“,
„Setti på mangel (den munde stikken av
mangeltrea) og tre måla“ og „Kjile
oppi må'n.“ (Minau) (Fugebjörg Rynes, Suåsa)

110

6
"Juledagsmorgonen var det å sjå
under bordet etter korn. Fann dei eit
fyldig korn, vart det godt år, var kornet
tomt, vart det dår "(Sara Svarte, Beitstad) 111

"~~Før i tida skütte~~

"Juledagsmarran lita vi etter korn
under julepeldsbordet. Måtti korn
spadde godt år, meglaus hauss
varsla kelinær "(K.M. Elda, Naudalseid). 112

"Juledagsmorgonen lita dei etter
korn. Dersom dei fann korn som var
fyllt og stort, så skütte det bli godt år.
Var det eit tomt korn dei fann, skütte
det bli dår trüdde dei. (Karin Sve, Naudalseid) 113

"Juledagsmorgonen lita dei etter
korn under bordet. Dersom dei
fann eit bygg korn, vart det godt
år. (Eigne Berre, Naudalseid). 114

"Juledagsmorgonen såg dei etter
korn under bordet, Dersom det var
eit fullmatta, fint korn dei fann, skütte
det bli ein bra sommar. Fann dei
eit dårleg korn, vart og året dårleg? 115
(Torvald Alte, Naudalseid)

"Juledagsmorgonen brukte dei alltid å
sjå etter under matbordet om dei fann
noko korn på golvet. Fann dei korn
varsla det om godt kornår. Når
det hente at dei fann korn, kom det av
at det siste dei gjorde julekvelden var
å gå i fjøset og stallen for å gi kriter
eit kornband. Dei brukte da ofte
labbar på føtene, og da kunne det
lett bli med korn inn. 116
(Julie Staven, Naudalseid)

7
„ Jüllosa skulle brenne heile jül-
natta, og ein måtte sitja oppse og
passe på dei. Ein morgonen sag
dei under bordet om det låg nokko
korn der, det betydde at det vart
eit godt år. (Fugebjörg Aspnes, Snåsa). 117

„ Dei leitte etter korn juldagsmorgo-
nen, fann dei korn som var stort,
vart det godt år, fann dei eit lite korn,
vart året dårleg. (Karen Myrvald, Beitstad) 118

„ Dersom nokon fann eit fint
korn under bordet juldagsmorgonen, -
komme sa det var nyårsdagsmorgonen,
så skulle det bli godt år. 119

(Fugeborg Bye, Trøng)
„ Fann dei korn på golvet juldags-
morgonen, vart det godt kornår. 120
(Asrún Rosset, Harrau)

„ Liti-jülkvelden (nyårsnatta) brukte
dei å leite under bordet etter korn.
Fann dei eit stort korn vart det
godt kornår, var det lite, vart det
dårleg år. (Mikoline Nilssen, Overhalla). 121

„ Det var vanleg å leita etter korn
juldagsmorgonen. Fann dei korn,
skulle året som korn bli godt. 122
(Ole Roseng, Verdal)

„ Jülkvelden vart det lagt ein papir-
bete med krut i under bordet. Dette
vart det sett fyr på, og verknaaden av
det skulle gjera sitt til at folk på
garden ikkje vart „suuñetue“ av
tussane.

(Sefenias Marken, Verdal) 123

"Nyårsdagsmorgonen skulle den som først kom opp, sjå etter om det faust korn under bordet. Derom dei fann korn, vart det godt år."

(Dorthea Jensen, Skogn)

123

"Om juledagsmorgonen, når dei hadde kori ut halmen dei hadde lagt i om matta, leita dei etter korn på golvet. Derom dei fann store, tunge korn, vart det eit godt kornår, men fann dei smått og dårleg korn, vart det dårleg kornår? (Henriette Oedem, Åsen).

124

"Juledagsmorgonen var det først dram å få. Deretter öl på grøt. Så var det å leite under julebordet etter korn frå julekaka. Var det korn som hadde fylgt med julebrødet frå kornkjetten, vart neste år eit godt kornår. (J. A. Hagerup, Trøsta).

125